

Ureja uredniški odbor — Glavni urednik Štrukelj Kerel — Naslov uredništva in uprave: »Posavski tednik«, Videm-Krško 1 — Čekovni račun pri NB FLRJ Krško št. 615-T-145 — Tiska Mariborska tiskarna — Celoletna naročnina 400, polletna 200, četrtletna 100 dinarjev — »Posavski tednik« izhaja enkrat tedensko

KRŠKO, dne 13. marca 1954

POSAVSKI tednik

GLASILO SOCIALISTICNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI OKRAJA KRŠKO

Okrajni ljudski odbor je sprejel pet važnih odlokov

V sredo, 10. t. m., se je v Krškem vršila 13. redna seja obeh zborov OLO. Kmalu po navedenem času je predsednik OLO tov. Zupančič Tone pričel sejo, nakar se je izvolilo dva overovalca zapisnika in s prihodom na drugo točko dnevnega reda je tov. predsednik OLO tov. Nunčič Stane na kratko obrazložil, kako potekajo priprave za sestavo proračuna in družbenega plana OLO in predlagal osnutek odloka o začasnih piarskih instrumentih za prvo četrtletje leta 1954. Poudaril je, da je bilo že na zadnji seji OLO rečeno, da družbeni plan še ni sestavljen zaradi tega, ker nam še niso bili znani vsi instrumenti, na osnovi katerih bi ga lahko sestavili in predložili odboru v obravnavo. Predvsem nam še ni bilo znano razmerje delitve dobička gospodarskih organizacij med zvezo, republiko, okrajem, občino in podjetji. Ker o tem razpravlja še zvezna ljudska skupščina, zatem pa bo še republiška, moramo s tem za zdaj še počakati, ker bomo šele na osnovi teh elementov lahko sestavili realen predlog družbenega plana za leto 1954. Ker pa je od družbenega plana odvisen tudi okrajni proračun, je poudaril tov. Nunčič, je razumljivo, da tudi o njem še ne moremo razpravljati, čeprav je predlog že izdelan.

Omenil je spremembo v delitvi viška akumulacije iz leta 1953, ki je nastala z novimi zveznimi predpisi. Le-ti namreč določajo, da okraj lahko razpolaga le s 70% tega viška, o ostalih 30% pa bo odločal republiški izvršni svet. Pri nas smo ustvarili planiranih viškov v letu 1953 129 milijonov din, ker razpolagamo le s 70%, dobimo od tega 90 milijonov, od katerih smo že tekem leta porabili 35 milijonov, tako da nam torej ostane še 55 milijonov dinarjev.

Potreba po proračunskih izdatkih OLO in občinskih ljudskih odborov za leto 1954 po korigiranih predlogih svetov, proračunskih ustanov in občin znaša 310 milijonov dinarjev, in sicer: Socialno zdravstvena zaščita 60 milijonov 832 tisoč.

76.769.000 din, državna uprava 103.945.000 din, rezervna 8.454.000 dinarjev, občinski ljudski odbori 60.000.000 din.

Iz tega je razvidno, da je predlog, ki ga ne bo mogoče mnogo zmanjšati, za 120 milijonov večji od lanskoletnega proračuna. Za kritje proračunskih izdatkov za prvi kvartal leta 1954 je OLO na predlog tov. podpredsednika sprejel odlok o začasnih delitvi dobička med gospodarskimi organizacijami okraja Krško, in sicer v višini od 10 do 35%.

Pod tretjo točko dnevnega reda je OLO razpravljalo o namenu posojila za stalna obratna sredstva gospodarskih organizacij, ki ga bo dajala NB FLRJ onim podjetjem, ki se bodo udeležila natečaja in ki za to izpolnjujejo vse potrebne pogoje, (urejeno knjigovodstvo in finančno poslovanje, večja aktivna od pasive itd.). Za ona podjetja, ki teh pogojev ne izpolnjujejo, lahko daje jamstvo tudi OLO; med taka podjetja, o katerih je OLO razpravljalo, spadajo za zdaj v okraju le kmetijsko posestvo »Rdeča zvezda«, Bizelsko, kmetijsko posestvo »Matija Gubec«, Leskovec, mestna ekonomija Brežice in Počitniški dom Mokrice. Ker imenovana podjetja zaradi objektivnih razlogov teh pogojev sedaj ne izpolnjujejo in zaradi tega, ker imajo pogoje za vračanje posojil, je OLO sprejel sklep, da jamči za to posojilo v višini 3.420.000 dinarjev vsem trem kmetijskim podjetjem, poleg njih pa je dal garancijsko pismo tudi Počitniškemu domu Mokrice za obratni kredit v višini 151.000 dinarjev.

Nato je tov. podpredsednik OLO obrazložil odlok, ki naj bi ga odbor sprejel o načrti obnovi vinogradov. Za tem je sledila živahna razprava. Vsi odborniki, ki so v njej sodelovali, so izrazili mišljenje, da je tak odlok nujno potreben, če hočemo zagotoviti napredek vinogradništvu. Nekateri so bili mišljenja, da je sicer že malo zakasnel, vendar je dobro, da se vsaj sedaj prične z izvajanjem. (Odlok, ki ga je nato odbor soglasno sprejel, bomo ob-

javili v prihodnji številki našega lista. Prav tako bomo pozneje objavili tudi odlok o obvezni tuberkulinizaciji goveje živine, ki ga je z nekaterimi dopolnitvami odbornikov sprejel na isti seji.)

Pod šesto točko dnevnega reda je OLO sprejel odlok o priznanju olajšav samoplačništvom pri plačanju zdravstvenih storitev. Odlok v glavnem vsebuje, da poleg olajšav pri plačevanju stroškov zavoda, ki so zagotovljene z republiškim in zveznimi predpisi (vse nalezljive bolezni), prizna OLO samoplačnikom še te olajšave: a) pravico do popolnega brezplačnega zdravljenja imajo bolniki samoplačniki ne glede na vrsto bolezni, ki sami oziroma njihovi hranilci plačujejo letno manj kot 800 din davka, b) popolno ali delno brezplačnost pri zdravljenju v zdravstvenih zavodih se lahko prizna tudi bolnikom ne glede na višino davka, ki bi bili zaradi svojih socialnih pridobitvenih ali drugih razmer

gospodarsko ogroženi, ako bi morali plačati celo oskrbnino, c) delni popust pri plačevanju oskrbnine oziroma stroškov zdravstvene pomoči se lahko prizna bolnikom samoplačnikom, ki imajo predpisano letnega davka od 800 do 1500 dinarjev.

Nadalje se prizna popolno brezplačnost šolski mladini za medicinsko indicirano preventivno zobno zdravljenje, prizna se pravica do brezplačnega prevoza v bolnico bolnikom z nalezljivimi boleznimi, kadar je po odredbi zdravnika zdravljenje v bolnici nujno potrebno, prav tako uživajo bacilnosoci brezplačno zdravljenje pri zdravstvenih storitvah bolniki ob lokalnih epidemijah itd.

Olajšave se priznajo za stroške zdravstvene pomoči pri zdravstvenih zavodih, za zdravila in zdravstvene pripomočke in prevoze z rešilnim avtomobilom.

Potrdila o upravičenosti do brezplačnega zdravljenja oziroma delnih olajšavah, ki ga morajo predložiti zdravstvenemu zavodu ob iskanju prve pomoči, izdaja tajnik občinskega ljudskega odbora sam ali pa na podlagi sklepa odbora.

Proti koncu seje je odbor imenoval za direktorja »Orade« Krško tov. Koren Franca, razrešil in imenoval več sodnikov porotnikov in občinskih arbitrov pri okrajni srbitraži v Celju. Seja je bila zaključena ob 13.30 s pozivom predsednika OLO tov. Zupančiča, da bi odborniki prihajali na sejo točno ob napovedanem času.

Blagovna zamenjava s Kubo

Beograd, 11. marca. Jugopres je zvedel, da sta Jugoslavija in Kuba načeli vprašanje podpisa trgovskega sporazuma, ki bi omogočil zamenjavo med obema državama. Z jugoslovanske strani so predlagali, da bi med seboj izmenjali pisma, ki bi začasno nadomestila trgovinski sporazum. V pismih bi določili tudi klavzulo polnomočja v trgovinskih odnosih med Jugoslavijo in Kubo.

Pisma bodo verjetno izmenjana še pred napovedanim odhodom jugoslovanske trgovinske delegacije v države Latinske Amerike.

VI. okrajna konferenca ZK bo drugo nedeljo v Brežicah

Okrajni komite ZK Krško obvešča vse delegate, da se bo vršila VI. okrajna konferenca ZK dne 21. marca 1954, ob 9. uri v Domu JLA v Brežicah. Okrajni komite ZK namerava konferenci predložiti naslednji dnevni red:

1. Otvoritev, izvolitev delovnega predsedstva in potrebnih komisij.
2. Politično organizacijsko poročilo OKZK (referat tov. Lojzeta Mlakarja).
3. Poročilo revizijske komisije.
4. Diskusija po obeh poročilih.
5. Volitve: a) novega Okrajnega komiteja ZK; b) nove revizijske komisije; c) delegatov za III. kongres ZK.
6. Sprejem sklepov.
7. Razno.

Izvoljeni delegati bodo prejeli pravočasno vabila, teze poročila, na osnovi katerih se bodo lahko pripravili na diskusijo ter vse potrebno za konferenco.

Iz pisarne OKZK Krško.

Proslave 8. marca

IZ KRŠKEGA

V ponedeljek, 8. marca, zvečer so v Krškem proslavili 8. marec — dan borbenih žena. O pomenu osmega marca je govorila tov. Košarog, program pa so izvajali dijaki gimnazije, pripadniki JLA, člani oziroma članice Društva prijateljev mladine in drugi. Spored je bil zelo pester in ljudem, ki so prisostvovali, bo ta proslava ostala še dolgo v spominu.

IZ VIDMA

Kot po drugih krajih tako so tudi na Vidmu dostojno proslavili 8. marec v soboto, dne 6. marca.

Tov. Minka Zupančič je imel

la kratek govor, v katerem je opisala pomen tega praznika ter zasluge žena-bork v narodnoosvobodilni borbi. Temu so sledile še igra »Moja in živali«, proste in simbolične vaje, ki so jih izvajale pionirke osnovne šole. Nekaj točk je dal tudi otroški vrtec, kjer so naši malčki nad vse ljubko peli in tudi zaplesali. Na koncu je zapel nekaj pesmi še videmski oktet.

Pionirji Kajuhovega odreda pa so na grob padlih bork položili lep venec.

Dvorana je bila nabito polna, predvsem mamic, katerim so kar žarele oči ob pogledih na svoje otroke, ki so jim priredili lep večer za njihov praznik.

Ustanovljena je Okrajna zveza društev prijateljev mladine

V torek, dne 9. t. m., se je vršila na Vidmu konferenca Okrajnega pionirskega sveta, obenem pa je bil to ustanovni občni zbor Okrajne zveze društev prijateljev mladine.

Tajnica Okrajnega pionirskega sveta tov. Pirčeva je podala o delu sveta v preteklem letu izčrpno poročilo, iz katerega je bilo razvidno, da je kulturno udejstvovanje naših pionirjev precej razgibano. Od skupno 8918 učencev je vključenih 7141 v pionirsko organizacijo. Pionirji se udejstvujejo v 190 kroških, kjer sodeluje 6112 pionirjev. Obširen referat je podala tudi tov. Radejeva, nakar se je razvila pestra debata.

Ker so pionirski sveti skrbeli le za pionirje, to se pravi, le za šoloobvezne otroke, so prišli na konferenci do zaključka, da bo treba ustanoviti Okrajno zvezo društev prijateljev mladine, ki bo skrbela za vzgojo od dojenčka do mladostnika. Pionirski sveti naj bi se razpustili, ker bodo za njihovo delo skrbela društva prijateljev mladine.

Doslej obstajajo DPM le v Krškem, Senovem in v Sevnici. Pripravljalni odbori pa obstajajo v Brežicah in v Kostanjevici. Nujno pa je, da se enaka društva ustanovijo tudi drugje. V krajih, kjer že obstajajo DPM, se opaža uspešno delo teh organizacij. Na Senovem n. pr. je društvo organiziralo obiske šoloobveznih otrok na domu. Uspeli so, da je bil potem uspeh in obisk v šoli boljši. V Sevnici si je DPM postavilo nalogo, da bodo vsi javnost opozorili na pomanjkljivo stanje v šoli, da se njihovo šolsko poslopje popravi ali pa šolo zapre. V Krškem je društvo skrbelo predvsem za predšolsko mladino. Mladina se vključuje v masovne organizacije, kot so: TD Partizan, taborniško organizacijo, v šoli sami pa deluje več krožkov.

Govor je bil tudi o koristih in škodljivosti posameznih društev. Tov. Košarogova je poudarila pomen taborniške organizacije. Vsi pionirji, ki so vključeni v to organizacijo, so tovariški, učenci so boljše, njih vedenje, ki je vzorno, se razlikuje od drugih.

Ker je želja ženske mladine,

da bi se naučile šivanja in kuhanja, je bilo govora, da bi DPM izvedlo tečaj. Šivalni tečaj naj bi bil potovalni, da bi naučili šim več mladink šivanja.

Obsodili so tudi bivše predavateljce (predvojaške vzgoje) iz Sevnice, ki so navajali k pijančevanju in jih izkoriščali.

V splošnem so se pionirska vodstva premalo zanimala za odredno življenje. Glavni cilj so jim bili le krožki.

Tov. Kolar, tajnik Zveze prijateljev mladine iz Ljubljane, je navzoče opozoril, da ni glavna skrb, da so pionirji vključeni po raznih družtvih, temveč to, da v družtvih kaj pridobijo, da društva na otroke vzgojno vplivajo. Po njegovem predlogu so sklenili, da bodo predlagali okrajnemu svetu za prosveto in kulturo, da ustanovijo komisijo, ki bo odobravala predvajanja filmov. Filme, ki bi kvarno vplivali na državljanje, bi zavrgli. Istočasno bi tudi določili, kateri filmi so primerni za mladino in kateri ne.

Nadalje bo Zveza prijateljev mladine skrbela, da se v bodoče vsi prazniki, kot je Dan mladosti, Teden matere in otroka, državni prazniki in festivali dobro pripravijo. Državni prazniki naj se proslavljajo na določen dan, ne ga pa prenašati na nedelje.

Prav tako bodo razširili mladinski tisk.

V Sevnici je precej mladincev, ki so končali 4 razrede gimnazije, pa ne morejo v uk. Tudi to vprašanje bo treba rešiti.

Govora je bilo tudi o RK. ki ima 5481 podmladkarjev. Ugotovili so, da se bodo morala DPM še bolj povezati z RK. Mnenja pa so, da je s strani okrajnega odbora RK bilo do sedaj pre malo napotkov. Predlagali so tudi, da bi RK organiziral patronažno službo, da bi ta obiskovala zdravstveno zamenjane družine. Ker pa ima naš okraj le šest medicinskih sester, so sklenili, da bodo to rešili tako, da bi organizirali krog obiskovalk, ki bi potem pereče probleme reševale s pomočjo okrajnega odbora RK.

Iz svoje srede so izvolili 23-članski upravni odbor Zveze prijateljev mladine okraja Kr-

ško. Po končani konferenci so se izvoljeni zbrali in izvolili za predsednico tov. Zupančič Mimo, ki že dolga leta dela na področju vzgoje mladine, za tajnico pa tov. Pirčeva, ki je bila že do sedaj tajnica Okrajnega pionirskega sveta.

Novo ustanovljeno zvezo čakajo velike naloge. Mišlim pa, da si bo vodstvo prizadevalo, da te naloge, ki v resnici niso lahke, ugodno reši.

Sovjetski načrt vseevropskega pakta je mogoče izpolniti

Moskva, 12. marca (AFP). — Sovjetski zunanji minister Molotov je včeraj v Domu sindikatov v Moskvi dejal, da bi bilo napak misliti, da sovskega načrta o vseevropski kolektivni varnosti ni mogoče izboljšati ali izpremeniti. O tem bi lahko razpravljali na bodočih sestankih štirih ali petih. SZ po njegovih izjavah ne zasleduje kakršnega koli prevladujočega položaja.

EKSPLOZIJA PLINA V LENDAVI

Lendava, 11. marca. Včeraj zvečer okoli 17. ure je zemeljski plin povzročil eksplozijo v velikem stanovanjskem bloku, kjer stanuje okoli 25 družin. Lažje opekline po obrazu in rokah je dobil delavec pri »Nafti«. Eksplozija je razbila vsa okna po kletih in hodnikih bloka. K sreči na hodniku ni bilo ljudi. Vzrok nesreče je vsekakor v nepravilni instalaciji plinovoda, ker pušča mnogo ventilov.

POPRAVEK

k članku o konferenci Zavoda za socialno zavarovanje.

Dodatno k članku o konferenci Zavoda za socialno zavarovanje od 27. februarja pripominjamo to, da glede bolovnja zavarovancev, ki prihajajo na delo v vinjenem stanju, ne zadene krivda zdravnika v Senovem, pač pa tistega zavarovanca, ki hoče izkoristiti svoje pijančevanje za bolovanje in na ta način izigrati ali podjetje ali pa socialno zavarovanje. B. V.

ZADNJE DNI PO SVETU

Propadanje tržaškega gospodarstva

TRST — Tržaško gospodarstvo doživlja iz dneva v dan vse težje dneve. Kakor kažejo statistike, se je blagovni promet skozi Trst v zadnjih dveh letih zmanjšal za 700.000 ton. Toda to še ni vse. Prav tako se je zmanjšal promet med Trstom in Italijo ter Trstom in državami v njegovem zaledju. Trgovina med anglo-ameriško cono STO in Jugoslavijo se je po podatkih Rima zmanjšala za približno poldrugo milijardo lir.

In vendar je izhod iz te zagate kaj preprost. Tako piše glasilo Osvobodilne fronte za STO »Pionirski dnevnik«, da bi bilo treba enkrat za vselej ločiti tržaško gospodarstvo od italijanskega, s katerim so ga nasilno povezale od Angležev in Američanov vsiljene pogodbe. Tako imajo italijanska podjetja povsem monopolističen položaj v gospodarskem življenju Trsta. Prav zaradi tega pa mu grozi brezposelnost in beda. Tako so v januarju našli po uradnih statistikah 21.000 brezposelnih. To je doslej rekordno število. Kako je šele v resnici!

Brezposelnost je predvsem zadela slovenski živelj, katerega zaradi nacionalne diskriminacije niso odprta pota v nobene pomembnejše službe. Tako se je veliko število mladincev prijavilo za delo v Avstraliji. Kaže, da je tudi namen identitetsnega občinskega vodstva, da se z izseljevanjem reši brezposelnost, obenem pa čim bolj zmanjša število Slovencev, da bi bilo poitaljevanje pozne-

je toliko lažje. Zato je OF s svojimi aktivisti prepričevala in še prepričuje naše ljudi, naj še potpre in se nikar ne odse-ljujejo v tujino, ker s tem škodujejo sami sebi — bodoči delovni pogoji namreč niso znani —, pa tudi slovenski skupnosti.

Tržaški delavci, posebno oni iz ladjedelnic, so večkrat z demonstracijami protestirali zaradi težkega gospodarskega stanja in brezposelnosti. Sedaj so se jim s protestnimi zborovanji in demonstracijami pridružili tudi prebivalci Milja, kjer tudi prevladuje ladjedelniška industrija. Toda pod sedanjimi pogoji bodo njih protesti ostali zaman.

NAJROBI — Poročajo, da je britansko kolonialno sodišče v Najrobiju obsodilo britanskega kapetana na pet let ječe, ker je pri zasliševanjih nečloveško ravnal z domačini. Obsodbo bo moral potrditi poveljnik britanskih čet za afriško področje general Erskine. To naj bi bil dokaz, da britanske kolonialne oblasti ne trpe surovega ravnanja, četudi gre za zasliševanje ljudi, ki so povezani z odporiškim gibanjem »Mau-Mau«. Toda ta obsodba je le pesek v oči, ker se nasilne metode kljub protestom posebne parlamentarne delegacije, ki se je dobro seznanila s položajem v Keniji, ostale iste.

Po poročilih iz Najrobija kaže, da bodo operacije proti gibanju »Mau-Mau« zavzele še večji obseg, četudi se na drugi strani govori o pogajanjih med britanskimi oblastmi in odporiškim gibanjem za premirje.

PARIZ — Francoska vlada bo v kratkem proučila sistem gospodarskih načrtov za prihodnja štiri leta, s katerimi bi zvišali življenjsko raven za 25 odstotkov.

NEW DELHI — Pakistanska obmejna policija je prekoračila pakistansko-indijsko mejo in nasilno ugrabila nekega Indijca. Ko mu je indijska straža pri-tekla na pomoč, je pakistanska policija streljala nanjo, pozneje pa ugrabljenega Indijca ubila. Kaže, da bo ta dogodek še bolj zaostрил odnose med obema državama, posebno še, ker je Indija z veliko nevoljo sprejela vest o ameriški vojaški pomoči Pakistanu.

KAIRO — Egipčovski minister za nacionalno usmeritev Saleh je včeraj izjavil, da bodo člani revolucionarnega sveta odložili vojaško sukunjo in se posvetili političnemu delu. Ustanovili bodo posebno republikansko-socialistično stranko, ki bo tudi nastopila na volitvah v ustavodajno skupščino.

CARACAS — Na vseameriški konferenci v venezuelski prestolnici Caracas je večina držav izjavila, da je odločno proti tujemu vmešavanju v njih notranje zadeve. Na ta način je v glavnem podprla resolucijo ameriškega zunanjega ministra Dullesa, v kateri se zavzema za borbo proti »mednarodnemu komunizmu«, kateremu pripisuje sovražni namene od zunaj.

KULTURNI PREGLED

Težke šolske razmere na Veliki Dolini

Leta 1856 je bila na Veliki Dolini ustanovljena župnijska (ne-delaška) šola, ki pa je bila že 2 leti pozneje izpremenjena v eno-razredno ljudsko šolo, ki je do- bila svoje prostore v bivši mež- nariji, kjer je danes občinski ljudski odbor. Okoli leta 1870 je bila enaka šola ustanovljena tu- di na Jesenicah, ki pa je obsta- jala le kakih pet let. Obe šoli sta bili nato združeni v dvoraz- rednico na Veliki Dolini. Okoli leta 1890 je postala nujna razši- ritev obstoječe dvorazrednice v troirazrednico. V ta namen je bi- lo kupljeno poslopje od bivšega trgovca in gostinčarja Melharja in preurejeno za šolske potrebe. Urejene so bile tri učilnice. V tem posloplju je šola še danes. Po končan prv svetovni vojni so potrebe narekivale preuredi- tev troirazrednice v petrazredni- co. V začetku šolskega leta 1927/28 je bil odprt še šesti od- delek, leta 1931 sedmi in leta 1934 še osmi in deveti oddelek. Ze tedaj je postalo aktualno vprašanje šolskih prostorov. Pro- blem je bil tako resen, da so ob- stoječa stanišča v šoli preu- redili v učilnico, a stanišča prizidali. Vsekakor samo zasila rešitev že v letu 1934! Poslopje poslej ni doživelo nobenih adap- tacij. Večjih popravil tudi po osvoboditvi niso mogli izvršiti, kar bi najlepše povedali šolski proračuni:

Leta 1945 je znašal šolski pro- račun 24.950 din, 1946 16.407, 1947 22.422, 1948 11.329, 1949 49.422, 1950 178.000, 1951 109.755, 1952 201.604 in 1953 189.518 din.

Z denarjem iz šolskega pro- računa se je v glavnem vsako leto krilo oskrbovanje in vzdrževanje poslopja.

V šolskem letu 1949/50 je do- bila osnovna šola uradni naziv: sedemletka, ki pa se je že v letu 1951/52 preimenovala v nižjo gimnazijo in v šolskem letu 1953/54 v osemletno šolo.

Kot je že znano, so v tem po- sloplju, ker je bila nekot trgovci- na, štiri učilnice v velikosti 40 kvadratnih metrov, hodnik in prizidano stanišče. Ostršeje je v zelo slabem stanju in bi verjet- no ne vzdržalo pritiska večjih snožnih padavin.

Danes ima šola v Veliki Dolini 8 oddelkov oziroma 7 razre- dov (prvi razred ima namreč pa-

ralekko). Oprema učilnic je v glavnem izpred vojne. V inven- tarju je takole označena: mizice, dolge, mizice kratke, stoli z naslonjalom, stoli brez naslonjala, stolice (te so enake onim, ki jih gospodinjice potrebujejo v hlevu, kadar molzejo), klopi dolge, klo- pi kratke... Neč boljše niso ka- tedri, ki bi verjetno delali sram- otu tudi srednjeveški šoli, da o tablah, učilih in drugem ne pi- šem. Če človek pomisli samo na opremo, se mora zgroziti. Ako že odrasel po daljšem sedenju ob- čuti ne le fizično, marveč tudi duševno utrujenost, četudi se pri svojem delu lahko od časa do časa nekoliko razgiblje in spro- sti, koliko bolj občuti to utruje- nost otrok, doraščajoč organizem, ki si med poukom niti ne more privoščiti kake izdatne sprosti- ve. Poudariti moram, da inventar s katerim razpolaga šola, ni bil izdelan v namene, ki jim danes služi. Kaj je tedaj bolj naravno, da držni aparat tega napora ne vzdrži, da se poruši ravnotežje tistih fizičnih sil, ki vzdržujejo pravilno telesno držo. Zato od- haja le malo otrok iz šole brez sleherne okvare drženega aparata. In to iz leta v leto...

Statistični podatki nam pove- do, da obiskuje to šolo v letošnjem šolskem letu 298 učencev. Številčno stanje se je v primeri z lanskim nekoliko zmanjšalo, ker je nekaj dijakov bivše gim- nazije odšlo na sosednje gimna- zije. Če pa primerjamo število novovpisanih, pa vidimo prira- stek, in sicer 19 otrok. Tudi iz podatkov matičnega urada je razvidno, da bo letni prirastek v

prihodnjih letih minimalno po- vprečno 15 otrok, kar nam pove, da bo to šolo obiskovalo čez de- set let 450 do 500 učencev. To dejstvo je tembolj verjetno, ker se v neposredni bližini razvija industrija, ki bo zaposlovala če- dalje več delavcev. Ze danes so skoraj vsi razredi prenatrpani in je praktično težko upoštevati didaktično načelo individualiza- cije. Treba pa je to vprašanje pogledati še z druge strani. Šol- ski okoliš meji na sosednjo re- publiko Hrvaško. V neposredni bližini se poleg industrije razvija tudi delavsko naselje. Tam je naseljenih že sedaj precej Slo- vencev, ki so drugače zaposleni v industriji. Nekateri od teh poš- iljajo svoje otroke v našo šolo, nekateri pa v bližnje hrvaške šole. V januarju je bila ustanov- ljena na Breganj hrvaška osem- letna šola. Iz naše šole odhaja- jo sedaj otroci v to šolo. Sploh je problematično dejstvo, da otroci teh staršev obiskujejo nekaj ča- sa slovensko, nato hrvaško šo- lo, ali obratno.

Ko sem prelistaval šolsko kro- niko, sem našel zapisano v letu 1934 sledeče: "...rak rana tu- kajšnjega kraja pa je šolsko po- slopje z učilnicami. Nujno po- trebno bo pač prej ali slej postavi- ti novo šolsko poslopje, kjer bo našo svoj dom tudi učiteljstvo, ki se sedaj potika po neprimer- nih, privatnih stanovanjih..." In danes je ta rana še večja in bo vsako leto bolj in bolj akutna.

Potrebno nove šole je uvidela že leta 1908 vladna komisija, toda ostalo je vse le na papirju. Enako se je zganilo še nekoliko-

krat, toda vselej brezuspešno. Leta 1928 je bilo kupljeno novo šolsko stavbišče v izmeri 33 a. To stavbišče je bilo ob agrarni reformi leta 1945 razširjeno na 1 ha. Jasno je, da nove šole ne bodo mogli nikoli sami zgraditi prebivalci tukajšnje občine. Gradnja nove šole pa je vezana še z drugim vprašanjem. Če vz- amemo v roke skico šolskega oko- liša, vidimo da je Velika Dolina zemljepisno središče. Ni pa Vel- ka Dolina središče, če primerja- mo gostoto naseljenosti. Ze se- danj je razvidna neprimerno več- ja naseljenost v tistem predelu, ki je blizu razvijajoči industriji in se bo to še stopnjevalo. Ne bom tu načeljal vprašanja, kje naj bi stala šola, ker se zave- dam, da bi trčil ob tradicijo in nehoti zadel ob nepravilne račune med »poljci« in »hrbci«. Poudariti bi le rad, da bodo tu- te številke igrale važno vlogo pri izbiri mesta. Ako pa bo med samimi prebivalci več sloge in skupnih prizadevanj, bo laže in hitreje uspeh zajamčen.

(Nadaljevanje prihodnjije)

Tonetu Cetinu!

Težko nas prepričal usodni je glas,
ki smo vsi se ga bali:
On je umrl — ni več Ga med nami!
Ne, Ti, Tone, Ti si preživel svoj čas,
Ti nikdar ne moreš umreti!
Eno življenjsko obdobje, ki polno uspehov je,
polno načrtov, upov in nad,
polno ljubezni in dela za druge,
Tudi s smrtjo ne mine —
Umre le telo, vse drugo ostane
in čakaj delavcev, da DELO končajo,
ki Tvoj nosi pečat!
Cenil naš novi si čas, ves si predal se le delu,
v delu pozabjal na sebe si, na svoje, na vse —
Enkrat v življenju nisi odrekel se delu,
ki si ga sam si nadel —
Tedaj pa, ko Ti sreč je zastalo
In si izdihnil,
Nisi umrl za nas:
Umrlo telo smo zagrebli v zemljo,
Tvoj duh pa prešel je v nas,
da v delu Ti bomo sledili!

D. V.-Svetinovi

II. redni letni občni zbor gostincev

V ponedeljek dopoldne se je v Cateških Toplicah vršil drugi redni letni občni zbor Gostinske zbornice okraja Krško. Zboru so poleg članov prisostvovali še predsednik republiške gostinske zbornice, zastopnik Gostinske zbornice okraja Novo mesto ter zastopnik OLO Krško.

Poročilo upravnega odbora je podal predsednik tov. Černe, iz njega je bilo razvidno, da je skozi vse leto imela Gostinska zbornica polne roke dela, pred njo je bilo postavljenih iz vsa več- reših problemov, ki jih je z nvo vnmemo reševala.

Kot je znano, so do sedaj pro- dajali razne alkoholne pijače tu-

di po trgovinah nepoučeni ljudje. Temu se je Gostinska zbornica uprla in je sedaj prodaja alko- holnih pijač na drobno in v od- prtih steklenicah v trgovskih lo- kalih prepovedana.

Zbornica je v preteklem letu tudi sodelovala pri reorganizaciji gostinstva v okraju. Pregledali so vse obrate in nekate- ri od teh so bili res v brezupnem stanju. Omeniti pa je treba, da je OLO posvetil vso skrb razvoju gostinstva in tako se je že precej zakonitih lokalov spremenilo v prijazne krčme. Upamo, kolikor še niso, da bodo v letošnjem letu uspeli končno enkrat za vselej odpraviti bezni- ce, ki kazijo ugled gostinstva v okraju.

Prepovedani so tudi »črni« vi- notoči, ki so se posebno v pre- teklem letu zelo razpasili. Točili so vino po nižji ceni, ker so uta- jili davke, poleg tega so imeli na razpolago v pretežni večini slabo vino ter so zavajali ljudi k pijančevanju. Tudi tu je zbor- nica prisločila na pomoč okrajni ljudski odbor. Kolikor jim to ni uspelo odpraviti, so krivi sami gostinci, ki vinotoče ne javljajo, saj v takih primerih ne zaslužijo vinogradnik, temveč špekulanti, ki hočejo na račun poštenih go- stincev zlahka zaslužiti. Dolž- nost gostincev je, da »črne« vi- notoče javijo, ker ti ne škoduje- jo le njihovemu prometu, temveč tudi ugledu.

Govorili so tudi o pozitivni turizmu in gostinstva pri nas. Kot je znano, ima krški okraj nečeto turističnih točk in za raz- voj turizma vse pogoje. Ne le ob- zeleznici, temveč tudi bolj odda- ljeni kraji, kot so: Kostonjeva, Bizelski, Bistrica, Lisca, Čatež- Mokrice itd., so po svoje privla- čni. Vendar ti kraji sami po svo- jih lepotah ne bodo privabili tu- jcev, če ne bo v bližini prijet- nega lokala, kjer bi goste kul- turno in dobro postregli. Iz Za- greba in od drugod pride poleti v tisoče ljudi na Krško; vsaj ob ne- deljah si želijo tu ljudje znebiti se mestnega vrveža in oditi v na- ravo. Če bodo naši gostinci zna- li te goste privabiti, bodo pri- hodnjic še prišli in pripeljali s seboj še svoje prijatelje.

Vsa povojna leta je bilo opa- ziti občutno vrzel v gostinskem kadru. Zato je letos Gostinska zbornica s pomočjo okrajnega ljudskega odbora, ki je pri tem pokazal veliko razumevanje, or- ganizirala gostinski tečaj za pri- dobitev kvalifikacij. Tečaj ob- iskuje 50 tečajnikov in tečajnic, ki so v kratkem času mnogo pri- dobili. Zaključne izpite bodo opravljali dne 28. in 29. marca.

Gostinska zbornica občuti predvsem dvoje pomanjkljivosti, in to: ureditve modernih gosti- čev in prenočišč v Brežicah, Krškem, Sevnici in v Kostonjevi ter po- zletniških gostiščih ob Krki.

Nujno je, da se v bodoče ure- dijo prijetna gostišča ob Krki, ki bodo ustrezala izletnikom.

V večjih krajih okraja pa prl- manjuje prenočišč, ki jih bo treba v najkrajšem času zgraditi.

Z ozirom na to je nujno, da odbor za turizem in gostinstvo pri OLO s sodelovanjem Gostin- ske zbornice organizira po vseh izletniških točkah okraja turi- stične odbore ter da nudi mož- nosti graditve novih sodobnih turističnih postojank, razen tega

pa skrbi za kulturni napredek gostinstva.

Po poročilih so iz svoje sred- naziorni odbor, častno razd- šče ter delegate za skupščino zbornice LRS.

Za predsednika je bil ponovno izvoljen dosedanji predsednik tov. Vlado Černe, prav tako tudi tajnik tov. Rudi Sajovic.

Diskusija, ki se v začetku ni mogla razviti, je bila proti kon- cu prav pestra. Razpravljali so predvsem o novi uredbi o go- stinskih podjetjih in gostiščih. Gostinci se ravno ne navdušuje- jo za novo uredbu, za kar so na občnem zboru dali tudi nekaj pr- pomb. Predsednik gostinske zbornice LRS je navzočim na kratko objasnil nekatera vpra- šanja, ki zadevajo novo uredbu in pripomnil, da bo Okrajna go- stinska zbornica pri realiziranju nove uredbe skupno z okrajnim ljudskim odborom imela tudi ne- kaj besede.

Sproženo je bilo tudi vpraša- nje raznih veselice in zabav na vasi, zaradi katerih so gostinski obrati prikrajšani. To vprašanje bo reševal novoizvoljeni upravni odbor.

Gostinska zbornica okraja Krško ima skupno 90 članov, od teh jih še 18 ni poravnalo čla- narine. Sklenili so, da bodo te dol- žnike še enkrat pisмено opozori- li, potem jih bodo izključili, za- ostalo naročnino pa izterjali sodnijsko.

Določena je bila tudi višina članarine, in sicer: za člane, ki imajo do 1 milijon prometa na leto 4.000 din, od 1 do 4 milio- nov 6.500 din, od 4 do 8 milio- nov 20.000 din in nad 8 milio- nov 38.000 dinarjev.

Zastopnik gostinske zbornice Novo mesto je med drugimi tudi pripomnil, da bi se naj zbornici krškega kakor tudi novomeškega okraja od časa do časa sestajali in tako skupno pretresali razne pereče probleme, ki zavirajo do- lenjske gostince, da bi se bolj utrdili in postali močnejši, kot so bili doslej. Tudi svetovno znani dolenski cviček (katerena se vedno mnogo več proda, kot na prdelu), je treba bolj popularizirati.

Po končanem občnem zboru je bilo pripravljeno svečano košilo, ki so ga pripravili tečajniki go- stinskega tečaja.

Kako je z elektrifikacijo v občini Čatež?

Na množičnih sestankih, ki se vršijo v območju občinskega ljudskega odbora Čatež, je na dnevnem redu elektrifikacija okoliških vasi. Prebivalci teh vasi kažejo za elektrifikacijo izredno zanimanje, so pa med njimi seveda tudi taki (toda teh je bore malo), ki stojijo ob strani in čakajo le na ugoden trenutek in bi potem, ko bo do- lo končano, vskočili med ostale.

Tako misli tudi premožni Franc Komočar iz Sobenje vasi št. 12, ki med zadnjo vojno ni bil preseljen z družino. V pri- pravah za elektrifikacijo neče sodelovati. Pravi da je na potem, ko bo v vasi že zasvetilo, »pri- spevali« svoje, pa čeprav 50.000 dinarjev.

Sobenja vas, Cerina Pričina so vasi, ki še nimajo elektrike. Prebivalci teh vasi so se že večkrat sestali in vso zadevo proučili. Zedinili so se, da bodo električne drogeve pri- spevali v večji meri prostovolno, in sicer so sklenili, da bo vsak kmet prispeval na vsaka 2 ha zemlje 1 drog. Ta sklep na nikakor ni pogodu večjim kmet- ov. Mednje lahko štejemo tu- di Janeza Potokarja iz Cerine, ki ima 17 ha zemlje. On je bil zadožen, da prispeva 8 dro- gov, pristal je pa je na 6 dro- gov. Tudi občinski odbornik Franc Lapih iz Pričina si še ni na jasnem, kolike drogov bo prispeval.

Tovarna „Jugotanim“

Tovarna Jugotanim v Sevnici je bila zgrajena in ustanovljena leta 1925 in je potem nemoteno obratovala do leta 1941. V letu 1942 je bilo izgnanih precej delavcev, poleg tega jim je zmanjkalo surovin, tako da so morali obrat ustaviti. Nemci so nato odpeljali parne kotle in stroje iz mehanične delavnice.

Po osvoboditvi leta 1945 so takoj pristopili k obnovi, s katero so končali leta 1947; dobili so tudi dva parna kotla in

stružnico. Od takrat obratujejo v »Jugotanimu« s polno paro. Proces proizvodnje je zelo zanimiv.

Lesena polena mečejo v dro- blice, ki jih zdrobi na približno 3 mm dolge kose. Tu se izluži iz lesa čreslovina ali tanin, ki se koncentrira. V tej zmesi je 40% tanina. Potom NIRO-na- prave, katero so dobili v lan- skem letu, pa proizvajajo eks- trakte v prahu, katere potem razpošiljajo v papirnatih vre- čah.

S svojim izdelkom zalagajo vse jugoslovanske tovarne usnja.

Zanimajo se tudi za predela- vo izluženega lesa, ki ga sedaj porabijo za kurjavo. Iz tega lesa nameravajo (seveda pozne- je) izdelovati lesovinske plošče, fufurrol itd. Imajo tudi že stike s švedskimi strokovnjaki, kateri jim bodo v to svrhu nudili tehnično pomoč.

V jeseni lanskega leta so pri- čeli z gradnjo stanovanjskega

bloka. Nujno je namreč, da so delavci čim bliže nastanjeni. Večkrat se zgodi, da pridejo znoo popoldne, zvečer, ali pa celo ponoči vagonj z lesom, ki jih je treba takoj raztovoriti. Če so delavci v bližini, se jih lahko vsak trenutek pokliče. Bolj nerodno je buditi ponoči tuje ljudi.

Zanimivo pa je to, da so bili nekateri člani kolektiva proti gradnji novega stanovanjskega bloka. Hoteli so namreč, da se denar porazdeli med delavce. Dotični, ki so to želeli (saj teh je malo), so prav gotovo preskrbljeni s stanovanjem, njihovi sodelavci pa, kakor je videti, jim niso mar.

Kot je iz gornjega razvidno, izdelujejo v tovarni »Jugotanim« ekstrakt, zato se marsikdo čudi, čemu je njihov zaščitni znak volovska glava. Da obrazložim tudi to: včasih so namreč čisti- stili ekstrakte z volovsko krvjo, zato so imeli tak zaščitni znak, ki jim je ostal še danes.

RK tečaj v Sromljah

Tečaj RK v Sromljah smo pričele 1. decembra 1953 in šte- je 15 tečajnic, od katerih jih je 13 redno hodilo k pouku.

Prvo leto je bil obisk precej slab, verjetno zato, ker se ni- smo zavzele za delo resno, pa tudi nismo vedele, kako nam bo v življenju vse koristilo, kar smo se naučile. Zato smo letos res posvetile vso pozornost in skrb, da si bomo pridobile čim- več znanja za svoje življenje. Prav rade smo čakale, da smo prišle skupaj, saj nam je tov. predavateljica vedno kaj zani- mivega povedala. Obe leti nas je učila šolska upraviteljica tov. Vebke Podražaj Tončka. Imele smo jo rade, saj smo se z njo pogovorile čisto po domače in nismo čutile, da sedimo v šol- skih klopih.

Konec januarja letošnjega leta smo se zmenile, da bi za zaključek tečaja priredile igro. Takoj smo bile vse pripravlje- ne, seveda smo povabile še čla- ne RK, da so prevzeli moške vloge. Začeli smo z vajami, učili smo se Golarjevo igro v štirih dejanjih: »Dekle z roma- rinom«. Vodstvo in režijo je prevzela naša predavateljica. Dela smo imele dovolj, saj smo hodile na tečaj, zbirale člane RK, pobirale članarino, ob večerih pa redno hodile k vajam za igro. Delale smo rade, saj smo se veliko naučile in ob- čnem še razvedrile ob teh dol- gih zimskih večerih. Dnevi so hitro minevali, skoraj prehitro. Ze je bil pred nami 28. febr- uar, dan skrbi in veselja. Dopol- dne ob 9. uri smo imele izpite. Obiskal nas je tajnik okrajne- ga odbora RK in prisostvoval izpitom. Vse smo prav lepo od- govarjale na vsa vprašanja, ki nam jih je stavljala tov. pre- davateljica. Znale smo in nam ni bilo težko odgovarjati na

vprašanja, ki smo jih dobile. Najboljša tečajnica, ki zasluži še prav posebno pohvalo, je naša Kuharjeva Fanika.

Popoldne ob 3. uri smo igrale igro. Od tečajnic naj je igralo 5 deklet, torej vse ženske vloge. Vse smo bile prvič na odru in smo, kakor dopoldne pri iz- pitih, tudi sedaj na odru poka- zale ljudstvu, da smo priprav- ljene delati in s požrtvoval- nostjo storiti vse, kar se od nas zahteva.

Vse smo vesele, da smo tečaj lepo končale, ter se prav lepo zahvaljujemo tov. šolski upraviteljici za ves trud in pomoč, ki nam jo je ves čas nudila. Istočasno pa prosimo, da bi naša ljudska oblast še nadalje skrbela za izobraževanje kmeč- ke mladine in priporočamo tečajem dekletom, ki obiskujejo vsem, da resno in veselo vztra- jajo, ker jim ob zaključku ne bo žal za ta čas.

Veselih in nasmehanih lic smo zapuščale prostore, iz naših grl je zazvenela slovenska pesem in ponosna smo, da smo stori- le vse, kar so od nas pričako-ovali.

Tečajnice RK v Sromljah

Sestali so se cestarji Spodnjega Posavja

8. februarja so imeli cestarji sindikalne podružnice Brežice v prosvetnem domu svoj občni zbor. Zbor je vodil tov. Rabe- zelj. Udeležba je bila zadovolj- liva, saj se je zbrora udeležilo 96 članov sindikata. Poročilo o delu podružnice je podal tova- riš Dvoraček.

Dva člana sekcije sta v pre- teklem letu uspešno dovršila enoletno strokovno cestarsko šolo v Ljubljani.

Okrajni cestarji niso imeli ne dežnih plaščev ne škornjev in čepic, medtem ko so cestarji »Cegrada« to zaščitno opremo prejeli že dvakrat.

Vsi cestarji so prečeli tudi pravila in uredbe o zaščiti in varnosti cestnega predpisa.

Janez Kržan

O knjiga, kaj vse doživiš

»Moje delo je knjiga ljubezni — odprji po, domovina, da boš videla, kdo ti je pravičen sin! Dal sem ti, kar sem imel. Če je bilo veliko ali malo...« Tako pravi Ivan Cankar. »Dal sem ti vse, kar sem imel. Dal sem ti svoje srce in svoj razum, svojo fantazijo in svojo besedo, dal sem ti svoje življenje, kaj bi ti še dal?«

Kaj bi še dal? Ali je mogoče dati še kaj več? Ne, ni mogoče. In sedaj? Na eni strani vlagajo pesniki oziroma pisatelji v svoja dela vse, kar morejo, na drugi pa doživljajo prav dela, v katera je vloženo toliko truda, žalostno, prežalostno usodo.

Ni še dolgo, kar sem se slu- čajno mudil pri neki hiši. Na mizi je ležala knjiga. Ker sem imel ravno čas, sem prosil, če jo smem malo pogledati. Dovo- lil so mi. Bila je Cankarjeva knjiga »Na klancu«, v kateri je postavljen nesmrtni spomenik slovenski ženi. In kakšno usodo je ta knjiga malo kasneje doživela ravno pri ženi?

Medtem ko sem jaz gledal knjigo, si je žena pripravljala perilo, da ga bo zlikala. Začela je likati. Ko je zlikala en del, je ročno postavila likalnik na knjigo, ki sem jo malo prej od- ložil.

»Toda, kaj delate vendar s knjigo?« sem vzkliknil.

»Zakaj?« me vpraša.

»Ali ni škoda knjige, na ka- tero ste položili likalnik?«

»Kaj bo škoda, saj sem jo že prebrala,« mi de.

Takšnemu žalostnemu dogo- dku sem bil priča pred kratkim. Tako usodo doživljajo lepe slo- venske knjige. Pa ne samo to! Zadnjič sem vprašal učenko, ki je imela že čisto raztrgan ko- ledar Prešernove družbe za le- to 1954, kaj je delala z njim.

»Knjigo sem posodila,« mi odgovorila na pol v joku.

Zalostno so te stvari. Se bolj žalostno pa je to, da nekateri hiše, še danes nimajo niti ene slovenske knjige.

Nehote se vprašam, kdaj bo tudi te hiše obiskala slovenska knjiga? Upanje imam, da jih bo kmalu, vendar pa se bojim, da jih ne bo doletela ista usoda kot pri nekaterih hišah.

Ker pa ostane v knjigi neiz- brisano vse, kar je bilo kdaj napisano — kakor pravi tov. Smrekar, in ker je to zaklad, ki potuje iz roda v rod, mora- mo knjigo ljubiti in jo spošto- vati. Ni pa dovolj, da knjigo le spoštujemo, knjigo moramo tu- di varovati, da bomo lahko res rekli, da je to zaklad, ki potu- je iz roda v rod, v katerem najde človek hrano za svojo duševnost.

France Vodopivec

IZ VELIKEGA TRNA

Svojim materam so tukajšnji šolski otroci za njihov praznik pripravili prijetno presenečenje. Za vse matere in žene so namreč priredili javno prireditev, na ka- teri so prikazali, kaj so se v šoli naučili, v tem letu. Tako so se jim vsa jedlno oddolžili za njihov trud in ljubezen. Dej- programa sta izvajala tudi moški in ženski pevski zbor KUD »Preži- hov Voranc«.

Prireditev je zelo lepo uspe- la in tudi obisk je bil kar zadov- ljljiv. Presenetila nas je mladina, ki se je prireditve udeležila pol- noštevilno. Prebivalstvo, pred- vsem matere, so dokazale, da se zanimajo za šolsko delo svojih otrok in si podobnih prireditev še žele.

S. V.

LJUBEZEN ALI REVMATIZEM

Zena: »Sosed je že dvajset let oženjen, pa vendar sedi večer za večerom doma pri svoji ženi. Vidiš, to je ljubezen.«

Mož: »Zdravnik pa pravi, da je to revmatizem.«

NE PRIDE DO BESEDE

A: »Dve papigi imaš, praviš?«
B: »Da, ena je moja, druga pa ženina.«
A: »In govori ta skupaj?«
B: »Ne. Moja samo posluša, do besede pa nikoli ne pride.«

KMETIJSKI RAZGLEDI

Pred spomladanskimi deli prva skrb travnikov!

Se malo časa nas loči od glavnih spomladanskih del na polju. Pričela se bo nepretrgna veriga del, ki bo kmečkega človeka polno zaposlila. Že se je pričela rez v vinogradih, potem bo koščenje, nato oranje, setev itd. Medtem bo pričela zeleneti travna ruša in pokazali se bodo cvetki trobentice, marjetice in zvončkov, ki dajejo gospodarju znamenje, da je treba tudi travniku posvetiti skromno nego za njegov pridelek.

Navadno le grabljamo travnike, toda samo grablje so pre-slabo orodje za kultiviranje travne ruše. Z grabljami po-grabljammo le kamenje, eventu-

alno dračje, nepokošeno in po-leptano zel in plevel. Ta gra-že izjemoma primerna za one

travnike, ki so dobro gnojeni in oskrbovani. Večina gospodar-jev pa takih travniš nima. Go-spodarji tudi opažajo, da travi-šča močno pešajo, vendar le redki ugotavljajo vzroke, ki so povzročili nizke donose sena. Da bomo torej ugotovili te vzroke, lahko navedemo, da so to v glavnem voda, zrak in premalo rudninskih snovi.

Poglejmo, zakaj je ravno vo-da tisti osnovni činitelj, od ka-terega je odvisna rast trave. Travnike rastline namreč po-trebujejo za 1 kg suhe krme 400 litrov vode. To so velike koli-čine vode, ki pa niso travni ru-ši vedno na razpolago. Travniki morajo torej biti dovolj vlažni, ne smejo pa biti mokri. Često puščamo vodo v obcest-

njeva voza. Pri branjanju trav-nikov na lahki zemlji pa mora-mo biti zelo previdni, tu so namreč trave slabo ukoreninje-ne in z branjanjem lahko kore-ninice trav iztrgamo, ki se po-tem posuše in nastajajo na travnikih praznine oz. gojlave. Te praznine moramo zasejati z dobrimi travami, ne pa z od-padki (senenim zdrobom), ker običajno vzklijejo slabe trave, povečini le trpotec.

Tudi za dodajanje umetnih gnojil je še čas. Res je, da smo letos bili prikrajšani za apneni dušik, superfosfat, ki je našim travnikom nujno potreben. Ker pa še prihajajo razna dušič-na gnojila, bomo za gnojenje travnikov le-hte posluževali, če hočemo, da bomo imeli dober odkos krme.

Novice in dopisi iz naših krajev

Zadnja pot tov. Cetina

Mrzlega jutra 28. februarja so se začeli zbirati gasilci v va-sici Sela, da se enkrat vidijo svojega drugega gasilskega to-variša. Moški pevski zbor prost-ov. gas. društva iz Sevnice je pred njegovo hišo zapel žalos-tinko »Vigred se povrne«. Mi-slimo, da ni bilo nikogar, ki ne bi imel rosnega očesa.

Lepa vrsta njegovih tovari-šev ga je spremljala na njego-vo poslednji poti k počitku iz vasi Sela na pokopališče v Do-bovo. Molče smo stopali v dol-gem sprevodu za zvoki žalnih koračnih gasilskih godb iz Ka-pel, Krškega, Loč in Bizeljskega, ki so mu izkazale zadnjo čast. Gasilska sirena iz Sel pa je dajala zadnjikrat žalne zna-ke v slovo.

Vse njegovo delo v gasilskih organizacijah, kjer je bil pred-an, zaveden in zvest gasilstvu, so opisali govorniki ob njego-

vem odprtem grobu. Tokrat se je v imenu gasilske organizaci-je poslovil od njega prijatelj in tajnik gas. društva Sela tov. Toporišč, ki je v kratkih in ie-pih besedah opisal vse njegovo življenje do izгона v taborišče po okupatorju ter njegovo delo po vrnitvi v osvobojeno domo-vino, kjer je začel ponovno in z vso vnemo delati in organi-zirati nove temelje prost. gasil-stva. Preden mu je spregovoril, so se mu otrnile solze, kajti re-kel je, težko je govoriti prij-a-telju, ki mu je bil najdražji in vsakokratni svetovalec, najsi bo doma v družini, v gospodarstvu ali pa v javnosti. Povsod in vselej je našel pravo pot, povsod in vselej je znal rešiti najtežji problem vedno vedre-ga in zdravega značaja. V ime-nu gasilske zveze LRS se je od pokojnika poslovil tov. Rozman, v imenu gasilske zveze okraja Krško pa sta svojemu podpre-sedniku spregovorila tov. Koman in Zlozel. Tudi gasilci bratske Hrvatske so mu izka-zali čast, saj je bil tov. Cetin vseskozi njihov dober tovariš in njihov najožji sodelavec. To je poudaril tudi tov. Jurkas iz Hermitice, ki je v svojem poslo-vilnem govoru dejal, da bo ime tov. Cetina zapisano v njihovih bratskih srčih z zlatimi črkami. V imenu prost. gas. društva

Vel. Obrež se je od pokojnika poslovil tov. Pavlič, nakar je spregovoril tudi član kolektiva mizarske delavnice Brežice, kjer je bil pokojnik tudi zaposlen. Pevci prost. gas. društva Sela so mu pri odprtem in preranem grobu zapeli žalostinke v slovo.

Vsem, ki smo ga spremljali v dolgem sprevodu, je bilo tež-ko pri sreč, saj smo s Cetinom izgubili nenaslednjivega to-variša in prijatelja. Predvsem ga bodo pogrešale naše gasilske organizacije, kjer je bil ne-utrudljiv, poln novih idej in smotrov za izboljšanje in dvig našega članstva v strokovnem, kulturnem in političnem izpo-polnjevanju. Da smo ga imeli radi, je pokazal njegov pogreb, saj je bilo samo uniformirane-ga članstva gasilskih organizacij 922 po številu in več kot 1500 civilov. V sprevodu je bi-lo tudi 40 vencev, od teh 28 od gas. društev kakor tudi 4 gas. prapori.

Nesreča je tako hotela, da smo ga prerano izgubili, toda pustil nam je bogato dediščino, iz katere gasilci lahko črpamo sadove in plodove njegovega dela in ako bomo sledili njego-vemu zgledu, bomo lahko dose-gli to, kar je on želel. Doma-čija gruda naj mu bo lahka, naš čuj pa naj bo takšen, kot je bil vedno cilj tov. Cetina povsod in vedno, kamor te kliče potreba, »Na pomoč«.

Varujmo naše gozdove pred požari

Znano je, da imamo največ požarov v prvih pomladanskih mesecih. V tem času sneg že kopni in narava se prebuja iz zimskega spanja. Trava in osta-jo zemeljsko površje sta se posušila, ni se pa v dovoljni meri razvila še vegetacija in ozele-nela trava.

Ce analiziramo vzroke teh požarov, moramo ugotoviti, kot vedno do sedaj, da je glavni in neposredni krivec zopet človek, ki iz neprevidnosti, nemarnosti ali celo iz zlobe povzroči požar.

Velike koristi, ki nam jih da-jejo gozdovi, nujno vevajmo, da morajo državljanji varovati go-zdove pred škodo, ki jim grozi zaradi požara. Gozdni požari povzročajo ogromno škodo, ker uničujejo naše gospodarske do-brine, gozdni les in gozdni pom-ladek. Škoda se more popraviti le v desetletjih.

Da bodo naši gozdovi čimbolj varni pred požarom, mora pre-bivalstvo poznati splošne in po-sebne ukrepe, predpisane v splošnem zakonu o varstvu go-zdov pred požarom. Taki ukre-pi so na primer: prepoved ne-tenja ognja v gozdu na pro-stem v času od 1. marca do 15. novembra, prepoved netenja ognja ob močnem vetru, pre-poved odmetavanja gorečih ci-garetnih odpadkov, vžigalic itd. Poleg tega so predpisani tudi ukrepi za gašenje gozdnega pož-ara, s čimer se mora vsak goz-dar, kdor zapazi, da gozd gori, je dolžan, če je to mogoče, ogenj sam pogasiti. Če tega ne more, je dolžan najhi-treje obvestiti o požaru in kra-ju požara katerega koli gozdar-skega službenca, najbližji ljudski odbor, gozdno gospodar-stvo, ljudsko milico in gasilce.

Gozdni požarovi poznamo tri vrste, in sicer: 1. talni ali nizki, pri katerih gori samo suhljad, listje, odpadle igle, suh mah, trava itd.

2. Visoki ali stebelni, kadar plamen zajema stebela in vrho-ve, po katerih nato veter z na-glico širi ogenj.

3. Podtalni, kadar gori pod neposredno zemeljsko površino šota, korenine itd.

KAKO GASIMO GOZDNE POŽARE?

Talne ali nizke požare gasi-mo tako, da hitro udarjamo po goreči površini z gasilskimi me-tlami, lopatami, vejami dreves ali tako, da pokrivamo goreče površine s peskom, zemljo itd. Če se ogenj širi z naglico, se

more požar omejiti na ta na-čin, da se očisti gozd v smeri vetra v primerni razdalji pred ognjem, nizkih suhih vej, drač-ja in suhljadi, in da se zemlja prekoplje. Zaščitni pas mora biti najmanj 5—10 m širok in imeti obliko kota.

Stebelni požar se omejuje s tem, da se na primerno razda-ljo pred požarno črto poseka zaščitni pas, širok 20—30 m, da se prepreči širjenje ognja. Pri poseku je treba paziti, da se posekana stebela rušijo v smeri požara, da se oklestijo vse ve-je, ki jih je treba takoj odstraniti. Goreča debla je treba zasipavati z zemljo.

Podtalni požar se omejuje us-pešno na ta način, da se izkop-lje zaščitni jarek, v katerem je treba izsekati korenine.

Pri vseh načinih gašenja ozi-roma omejevanja gozdnega pož-ara se je treba ozirati tudi na naravna zaščitna sredstva, ka-kor n. pr. jarko, pota, potoke itd.

Po pogasitvi gozdnega požara delo še ni končano. Pogorišča se morajo še nekoliko časa skrbno stražiti, dokler se ne ugotovi, da je odstranjena vsaka mož-nost ponovnega požara. Tleče šote je treba zameitati z zem-ljo. Okoli požarišča pa je treba napraviti še primeren zaščitni pas — če ni na razpolago do-voli moštva za nadzor.

Požarne straže morajo s stal-nimi obhodi nadzirati pogoriš-če. Posebno proti jutru mora-jo paziti, da se zaradi vetra ogenj ponovno ne zaneti. Ze mnogo pogasjenih gozdnih pož-arov se je ponovilo zaradi nedo-voljnega in malomarnega nad-ziranja pogorišč.

Mimogrede se spomnimo na veliki gozdni požar, ki se je po-javil 4. aprila 1949 v Kozjem in nastal zaradi neprevidnosti. Pož-ar se je pojavil podnevi in bil tudi kmalu pogasjen. Zaradi ve-tra in nezadostne straže je za-čelo ponovno goriti ter je požar trajal dva dni. Pri ga-šenju je sodelovalo okrog tisoč ljudi, škoda je bila ogromna.

Gasilci, kaj naj delamo?

Večkrat se poraja vprašanje med našim članstvom: »Kaj naj delamo pozimi?« Sportniki ni-smo, vaj pozimi ne moremo imeti, poleg tega smo pa tudi onemogočeni s svojimi javnimi nastopi. Toda vse to niso pro-blemi. Z veseljem in dobro voljo lahko storimo v zimskem času mnogo več kot poleti, ko smo vezani na razna tekmo-va-nja, nastope itd. Ravno ta čas je najprimernejši za našo vzgo-jo, saj imamo toliko lepih priložnosti našega izpopolnjevanja posebno v kulturno-prosvetnem delu. Strokovna in politična predavanja, kulturne prireditve, pevski zbori, godbe, vse to na-še gasilstvo veže in naj nam bo to dolžnost, ker so morda naše organizacije v prvi vrsti tiste, posebno na vasi, ki nudijo raz-vedrilo našemu delovnemu člo-veku. Vsekakor pa pri tem delu ne mislimo, da ne bomo imeli težav. V prvi vrsti bomo nale-teli na vprašanje strokovnih kadrov, kar je vsekakor važno tudi za naše uspehe. Ne smemo se omejit samo na to, da bomo igrali, peli itd. Gledati moramo v prvi vrsti, da bodo ti naši na-stopi na idejni višini ter so-dobni in kvalitetno podani. Vsak naš nastop naj na ljudi vzgojno vpliva, kajti zavedati se moramo, da je vsaka prire-ditev nosilec kulture in iz-obrazbe ter se zato moramo

tudi boriti. Vsekakor vidimo, da naši dosedanja napori niso bili zaman. Ponosni sledimo zvokom koračnic naših gasilskih godb, veseli smo, ko slišimo pohvale neutrudljivega dela godbe Kapel, Bizeljskega, Ko-stanjevce, ki je ena najmlaj-ših, kako neutrudljivo vadi. Še večjim veseljem smo poslu-šali pred kratkim koncert pev-skega zbora prostovoljnega ga-silskega društva Sevnica, ki je nastopal v Brestanici, kar še danes ne moremo pozabiti. Vse-ga tega si naši ljudje žele. Žele si takih nastopov vse več, kajti v današnji družbeni ureditvi je to postalo skoraj bi rekli nu-jnost. Naša gasilska naloga naj nam bo poleg strokovnega izpo-polnjevanja v prvi vrsti kulturna preobrazba vsakega posa-meznega člana, poleg tega pa moramo svojo kulturno sposo-bnost prenesti na vas med svoje znance, tovariše, v svojo dru-žino in drugam. O vseh teh stvareh pogovorite se na občnih zborih, ako jih še niste imeli. Z vsem tem pa pričnite takoj in videli boste, da trud ne bo zaman. Vedno se lotimo svoje-ga dela s tako neutrudljivostjo kot takrat, kadar se pojavi res potreba pri čuvanju naše imo-vine, kajti od nas samih je odvisno, kakšen bo uspeh.

Zlozel Albin

Prašič, ki je tehtal 403 kg, vzrejen na ekonomiji Brežicah

beč se po navadi znosi na ku-pe in požge ter čisto tudi v bli-žini gozdov povzroča gozodne požare. Bolje je, da kar na travniku doletimo mesto in pričnemo z napravljanjem kom-posta, ki bo odlično gnojilo za travnike.

Ali je dovoljna takšna nega? Ne, s tem ne moremo biti za-dovoljni. Takšna nega bi bila

KJE JE SEČNO DOVOLJE-NJE?

Lansko leto sem zaprosil za sečno dovoljenje. Prošnja je bila ugodno rešena in odobre-no mi je bilo 4 kub. metre hlo-dovine in 2 kub. metra drv. V gozdni sklad sem plačal dne 11. septembra 1953 1140 din. To vsoto sem plačal na Raki, gozd pa imam v občini Vel. Trn. Vse do druge polovice de-cembra sem čakal logarja tov. Zabkarja, da mi je končno ne-kaj odkazal. Sečnega dovolje-nja mi pa ni dal. Nekaj od tega lesa sem že peljal na ža-go. Ker pa nimam številke se-čnega dovoljenja, mi žagar ne sme žagati lesa. Kaj naj storim? Vprašal sem na obč. LO Raka, ki je pisal tov. Zabkarju za dovoljenje. Ta jih je nekaj postal, močnega sečnega dovolje-nja in dovoljenj še nekaterih tovarišev pa ni poslal. Zakaj zadržuje te listine in zakaj jih ne odda lastnikom, mi ni znano. Zibert, Raka

Avsenak Lojze:

Zgodba iz zdravilišča (1949)

Sobo sem dobil v Zdraviliškem domu. Ko sem vstopil, sem našel v njej zavajenega moža srednjih let. Predstavil sem se mu kot bodočemu sestanovalcu. »Djuro Katič iz Zagreba« mi veli. Povedal mi je, da je že ne-kaj dni v zdravilišču — ali kako bi rekel — na letovišču. In ko tako stanuješ s člove-kom v eni sobi, že kar ne moreš drugače, kakor da sedeš z njim tudi za isto mizo. Tako smo se znašli: on in njegova družba, to je Olga Simeonovičeva iz Beo-grada s petnajstletno hčerko, Ruža Milutinovičeva s štiriletno hčerko in dekle srednjih let, Mila Velimirovičeva, prav tako iz Beograda. Na prvi pogled so bili novi znanci dokaj prikupni, čenrav sem takoj uganil, da so nekoliko posebnih navad. Toda kmalu se je začelo. »Porlovodial« zakliče moj so-stanovalec Djuro moža, ki je v skrbnih hiteh skozi šumno zdrav-liško dvorano Sunkoma se je ustavil pri naši mizi. »Prosim!« »Kakšen kruh pa imate? In to naj človek je? V Celju in Ljub-ljani in povsod, kjer sem še bil, nisem našel na takega.«

»Kruh ni slab. Takšen nam pripada,« se je branil poslovodja. »Ni res, slab je. In samo pri vas je tak,« je trmoglovil možar in vpil za poslovodjo, ki je hitel po poslu dalje. Pa se Djuro obrne k meni: »Vi še ne veste. Prvi dan ste šele tukaj. Ne morete ga jesti. Ali je to kruh, prosim vas.« Predem sune kos kruha, ki ga je vzel s krožnika. Ničesar nevar-nega nisem videl na njem. Oni pa ni utihnil. »In to naj človek je?! Nas eden, mislim Ni mogoče. Preka-jeno slano imam seboj, res ne-kaj kilogramov je imam, a je ne morem goltati s takim kruhom. Verjamete? Ne morem.« Debelo sem ga pogledal. (Tudi jaz je nisem mogel jesti, a ne zaradi kruha.) »Ne verjamete? Tako je, je spet potrdil Katič, in vsa izbra-na družba je bila istega mnenja. »Bojim se, da bom od tega kruha zbolela,« tarna Olga Si-meonovičeva in kremen obraz, kakor da vsako minuto izgublja vsaj kilogram svoje dragocene teže. »In za tak denar, ljudje božji!-je poprijela Mila Velimirovič-eva. »Bože moj, osemnajst tisoč dinarjev sem potrošila v treh

tednih, a bila sem lačna poleg njih, in če bi si ne ozgala kože na soncu, bi prišla v Slovenijo zgolj za škodo.« »Eh, kakšni časi so to! Ne smem pomisliti na one čase v Vrnjački Banji, na Bledu, pa v Rogoški Slatini, Crikvenici, Hvaru, Dubrovniku in na Braču. Do-bil si vse, kar ti je srce pozele-lo. A denarja, hm, desetkrat več kakor danes.« Obraz ji je žarel od spominov. »Da, a takrat ni smel na leto-višče vsak vrag. Poglejte jih zdaj! Sami ljudje iz sindikatov in socialnega zavarovanja. Mar to spada v zdravilišča?! Katič je brundal, skrajno razsajen. »Pssst!« Olga Simeonovičeva je dvignila prst na ustnice. »Za take malenkosti te še zašijejo. A bilo je res tako. Dalo se je ži-veti. Moj mož, dokler je bil še delničar tovarne za m'lo, me je vsako leto pošiljal za tri do štiri mesece na morje ali kamor sem hotela. Meni je bilo bolj všeč v tem, njemu v drugem letovi-šču. Zdal se pa ne moreš ganiti. Bore petindvajset tisoč mi je od-rinil za vse potrebe. Kaj boš s tem! Bože moj, bože moj, kam smo pršli!« Imel sem pač lepo priložnost spoznavati novo družbo. Zbrali so se, da se lepe niso mogli, in preden so kot predjed pospravili spoštovanja vredno porčijo uja-ti in sira, sem vedel, s kom imam opravka.

Pride kosilo. »Končno vendarle!« jezikne Simeonovičeva, ko je komaj opravila z zadnjimi zalogami narezka. »Ni prav, da moramo tako dolgo čakati. Pa tudi to, da ne delajo razlike med kvaliteto obeda. Lani sta bila še dva raz-reda, mogel si vsaj izbrati bolj-šega. Danes pa vsi enako. A da bi nam vsaj postregli prej ko drugim. Pa ti nosijo kar po vrsti. Kam smo prišli! Jdna nam majka!« Velimirovičeva se medtem že pritožuje dekletu, ki streže. »Kakšnega vruga ste spet prin-esli? In to naj bo kosilo? Ali sploh veste, kakšno mora biti kosilo? Ta juha vendar nima no-bene barve. Luža, ne juha.« »In okusa nima,« drožnja Olga. »Tudi slano ni dovolj.« prigo-varja Katič. »Vsaj solti bi jo mogli, če že drugače ne velja.« »Pa si prisolite,« se odreže de-kle. Velimirovičeva zavija nos. »Taka predrznost! Ste jo sliša-li? Včasih bi jo za take besede šef v Crikvenici gladko odpustil iz službe. A zdaj?« »A zdaj to ne gre tako lahko,« ponosno odvrne dekle in hiti da-lje. Kmalu se vrne z jedili. »Kaj, to je meso?« se vznemir-ja Katič »Podplati, in še to ne. Gumi!« »Bože moj, zobe si bom zlomi-la,« vzklizne Velimirovičeva.

»In smrdi tudi, oh!« zavjauka med splošno zgražanje še Ruža. »Od kdaj je to meso?« »I, od kdaj! Oa danes jej! In na ledu ga imamo. Ne more se skvariti.« Tudi dekletu je že bi-lo dovolj. Nejevoljna pokaže omizju hrbet in odhiti drugam. »Bogami, zdi se mi, kakor da bi bili dovolj. Nejevoljna pokaže omizju hrbet in odhiti drugam.« »Tudi krompir ne velja. Goto-vo je večerjajni,« si izmišlja Ka-tič. »Nič ne velja. Tudi solata je nekako mehka. O, bože moj! Ali se spominjate onih časov v Beo-gradu? Saj jih nismo znali ceniti. Vsak dan sem imela goste. A danes, rečem vam, smo še sami lačni. Gostila sem vsakogar, kdor je prišel k nam. A zato ni stradala družina. Mož je zaslužil mesečno trideset tisoč dinarjev. Samo kot direktor tovarne, pro-sim! A koliko še kot delničar! In še nagrade konec leta. Res, mo-gli smo dobro, pošteno živeti. O jav, jav!« Simeonovičeva je cvi-lila, kakor bi ji drl kožo. »Mama, naroči mi drugo meso, to je premastno zame,« se je v splošno tarnanje in obranje vmešala še petnajstletna Simeo-novičeva hčerka. Skrbna mama ji je takoj ugodila. Na vrsto je prišla močnata jed. »Kateri vrag vam je to spa-cal?« je Katič zavpil na strežaj-

ko, da se je pol dvorane ozrlo nanj. »To naj bo močnata!« De-kle se mu je le še smejala. »To lahko poneseš onim dru-gim iz sindikata in od socialnega zavarovanja, tistim, ki hodijo v zdravilišče na stroške drugih, a ne nam, ki jemo za svoj lastni denar,« je zlobno usekala Sime-onovičeva. »Slabo bi jedli, če bi plačevali z denarjem, ki ga zaslužiš vi sami,« je tedaj z močnim glasom zaropotal mož pri sosednji mizi, ki je opazoval vsa dogajanja pri naši družbi. »Kaj? Kako?« se je zmedla na-ša gospoda. »Da slabo bi jedli ali bi sploh ne jedli,« je z zadržanim gnevom ponovil oni. Zmeda in presenečenje sta se povečali. Katič je hotel odpreti usta a n: več zmozel. Ženske so vstajale in si oginjale plašče. Načrto so odšli. Niti zunaj niso dobili sapa. Ženske so odpirale usta, na dan pa so prihajale veselosomešne ne-smiselnosti brez reda in glave. »E, pa vidite, taki so ljudje. Ne vedo, kaj je življenje, ker ga ne poznajo. Mar mislite, da je bil oni robatež tam kdaj v Vrnjački banji na Hvaru ali v Rogoški? Bogami ni bil Zato ne ve ničesar,« je nestrpno brbljala Velimirovičeva in se ozirala na Katiča. (Nadaljevanje sledi)

